

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 26/2007 vp

Hallituksen esitys laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysetuuk- sien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 86/2007 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslaki-valiokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 17/2007 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Esko Salo, sosiaali- ja terveysministeriö
- osastopäällikkö Christina Lindell, Eläketurvakeskus
- toimitusjohtaja Heikki Pohja, Työttömyysvakuutusrahasto
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- asiantuntija Johan Åström, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- ekonomisti Harri Hietala, Suomen Yrittäjät ry
- lakimies Heli Puura, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia muutettavaksi siten, että palkkasummarajat, joiden perusteella työnantajien työttömyysvakuutusmaksut määräytyvät, yhdenmukaistettaisiin. Samalla ehdotetaan, että palkkasummarajoja korotettaisiin ja että niitä vuosittain tarkistettaisiin työeläkelain mukaisella palkkakertoimella. Palkkasummarajojen korottamisen johdosta työttömyysvakuutusmaksut ehdotetaan määriteltäviksi uudelleen.

Vuonna 2009 aletaan periä työnantajan omavastuumaksua. Maksuvelvollisuutta koskeviin

säännöksiin ehdotetaan vähäisiä muutoksia, jotka helpottavat omavastuumaksun toimeenpanoa, mutta jotka eivät merkittävästi muuta työnantajan maksuvelvollisuutta. Omavastuumaksun toimeenpanoon liittyviä tietojen saantia ja luovuttamista koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että työttömyysvakuutusrahaston oikeus saada tietoja sekä työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen velvollisuus niiden luovuttamiseen laajenisivat. Luovutettavien tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä

säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Työnantajan lisäpäivämaksun käyttöönottoa ehdotetaan siirrettäväksi vuodesta 2009 vuoteen 2012. Tämän vuoksi ehdotetaan työttömyys-etuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta vuonna 2002 annetun lain muuttamista.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut pääosin tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Maksujen porrastus

Työttömyysetuuksien rahoitukseen osallistuvat valtio, työnantajat ja palkansaajat pakollisilla työttömyysvakuutusmaksuilla sekä työttömyyskassat jäsenmaksuilla. Työnantajan pakollinen työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu yrityksen palkkasumman mukaan niin, että pientyönantajat maksavat selkeästi pienempää vakuutusmaksua kuin suurtyönantajat. Voimassa olevan lain mukaan yrityksen maksamien palkkojen yhteisumman noustessa yli 840 940 euron (vuonna 2007) nousee vakuutusmaksu 0,75 prosentista 2,95 prosenttiin. Esityksen mukaan työnantajan perusmaksussa säilyy alempi ja ylempi maksu, mutta maksuporras nousee niin, että vasta 1 686 000 euron (vuonna 2008) ylittävästä palkkasummasta joutuu maksamaan ylempää maksua. Palkkasummarajat otetaan kunakin vuonna työntekijän eläkelain mukaisella palkkakertomella tarkistettuna maksun perusteeksi.

Palkkasummarajan muuttaminen esityksen mukaisesti merkitsee maksun selkeää alenemista niille yrityksille, joiden palkkasumma on yli nykyisen rajan, mutta ei ylitä uutta rajaa. Näitä yrityksiä ovat ne, jotka työllistävät keskimäärin yli 25 mutta alle 50 työntekijää. Näiden keski-

suurten yritysten työttömyysvakuutusmaksu laskee 2,95 prosentista 0,7 prosenttiin.

Esityksessä ehdotetaan perusmaksua alennettavaksi 0,05 prosenttiyksikköä kaikilta työnantajilta yrityksen koosta riippumatta. Perusmaksun alentamisen johdosta kaikkien työnantajien maksurasitus ensi vuonna kevenee. Myös palkansaajien työttömyysvakuutusmaksu laskee 0,24 prosenttiyksikköä. Maksujen alentaminen on mahdollista hyvän talous- ja työllisyystilanteen johdosta.

Omavastuumaksun määräytyminen

Perusmaksun lisäksi työnantaja joutuu vuoden 2009 alusta lukien maksamaan omavastuumaksua, jos työnantaja on irtisanonut ikääntyneen työntekijän, joka irtisanomisen vuoksi on jäänyt pitkäaikaistyöttömäksi ja tulee oikeutetuksi työttömyysturvan lisäpäiviin. Uudistuksen taustalla on vuoden 2005 työeläkeuudistuksen yhteydessä hyväksytty työttömyyseläkkeen lakkauttaminen vuonna 1950 ja sen jälkeen syntyneiltä. Näiden pitkäaikaistyöttömien toimeentulo hoidetaan eläkkeen sijasta työttömyysturvan lisäpäiväoikeudella 59 vuoden iästä alkaen.

Työttömyyseläkkeen lakatessa eläkemuotona työnantajien aiemmin työeläkejärjestelmälle maksama omavastuumaksu siirtyy työttömyysturvaan. Työnantajien välinen kustannusten jako pyritään työttömyysturvan osalta suorittamaan samoilla periaatteilla kuin eläkejärjestelmässä, jotta työttömyyseläkkeen lakkauttamisen johdosta ei tapahtuisi rahoitusvastuiden siirtymistä. Aiheuttamisperiaatteen mukaan määräytyvä työnantajan omavastuumaksu määräytyy työn-

antajan palkkasumman ja irtisanotulle työntekijälle maksettavan etuusmenon perusteella.

Omavastuumaksua peritään yrityksiltä, joiden palkkasumma ylittää 1 686 000 euroa. Raja olisi jatkossa sama kuin perusmaksun porrastuksen raja. Palkkasummarajojen yhtenäistäminen tekee maksujärjestelmästä aiemmin hyväksytyä selkeämmän, kun omavastuumaksu vuonna 2009 otetaan käyttöön.

Omavastuumaksu tulee koskemaan suuria työnantajia, koska sitä aletaan periä vasta yllä mainitun palkkasumman ylittäviltä yrityksiltä. Maksu kasvaa lineaarisesti palkkasumman mukaan, ja täysimääräisenä sitä peritään työnantajilta, joiden maksama palkkasumma on vähintään 26,9 miljoonaa euroa (vuonna 2008). Täysimääräinen omavastuumaksu on 80 prosenttia työntekijälle maksetusta etuudesta. Valiokunta pitää kannatettavana suurtyönantajan omavastuumaksua, koska siihen sisältyy ohjauskeino, jolla pyritään hillitsemään ikääntyneiden työntekijöiden irtisanomisia saneeraustilanteissa.

Esityksessä ehdotetaan omavastuumaksun määrätymisperusteita täsmennettäväksi. Täsmennykset koskevat lähinnä niitä tilanteita, joissa työnantaja vapautuisi maksuvelvollisuudesta. Maksuvelvollisuutta ei olisi, jos työsuhde on päättynyt ennen kuin henkilö on täyttänyt 56 vuotta. Aiemmin vahvistetun lain mukaan maksuvelvollisuus olisi voinut alkaa jo 50-vuotiaiden osalta. Säännös selkeyttää työnantajan maksuvelvollisuutta ja parantaa sen ennakoitavuutta. Muutos on johdonmukainen siihen nähden, että pääsääntöisesti alle 56-vuotiaana työttömäksi jäävä ei tule oikeutetuksi työttömyysturvan lisäpäiviin. Lisäpäiviä voidaan maksaa, jos henkilö täyttää 59 vuotta ennen kuin hän on saanut 500 päivän enimmäisajan työttömyyspäivärahaa.

Omavastuumaksua ei tulisi määräämään myöskään niissä tilanteissa, joissa työntekijä on työsuhteen päättämisen jälkeen täyttänyt uudeleen työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon jonkun muun kuin hänen alun perin irtisanoneen työnantajan palveluksessa. Valiokunnan näkemyksen mukaan täsmennykset ovat perusteltuja ja ne myös selkeyttävät vuoden

2009 alusta käyttöön otettavan omavastuumaksun toimeenpanoa.

Lisäpäivämaksu

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus, jonka mukaan vuoden 2009 alusta voimaan tulevaksi hyväksyttyä lisäpäivämaksun käyttöönottoa siirrettäisiin vuoteen 2011. Esitys perustuu siihen, ettei lisäpäivämaksun käyttöönotolla ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia lähivuosina. Lisäpäivämaksu jäisi alkuvaiheessa kovin alhaiseksi lisäpäiviin oikeutettujen vähäisen määrän vuoksi. Sosiaali- ja terveysministeriö on kirjelmälleen sosiaali- ja terveysvaliokunnalle ehdottanut esityksen muuttamista siten, ettei tässä yhteydessä säädettäisi lisäpäivämaksusta, vaan ainoastaan kumottaisiin vuonna 2002 hyväksytty lisäpäivämaksua koskevat lainkohdat.

Lisäpäivämaksua on ministeriön näkemyksen mukaan perusteltua arvioida osana työttömyysturvamaksujen määrätymisperusteiden laajempaa tarkastelua, ja lisäpäivämaksua koskevat säännökset on syytä valmistella erikseen lähempänä sen aiottua voimaantuloa. Tällöin on paremmin tiedossa myös lisäpäivämenojen kehitys. Valiokunta pitää järkevänä lykätä lisäpäivämaksusta säätämistä. Tästä syystä sosiaali- ja terveysvaliokunta ei ole käsitellyt esitystä lisäpäivämaksun osalta eikä ota siihen tässä yhteydessä kantaa.

Suhdannepuskuri

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu ja työntekijän palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on rahoituslain 2 §:n mukaan määrättävä siten, että työttömyysvakuutusrahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteisistä menoista. Lain 3 §:n mukaan työttömyysvakuutusrahastolla on maksuvalmiuden turvaamiseksi ja ennakoitavissa olevista kansantalouden suhdannevaihteiluista johtuvien työttömyysvakuutusmaksujen muutosten tasaamiseksi rahaston varojen ja velkojen erotuksena muodostuva suhdannepuskuri. Suhdannepuskurin enimmäiskoko on säädetty vastaamaan 3,6 prosenttiyksikön työttömyydestä aiheutuvia vuotuisia menoja. Rahassa mitattu-

na tämä on 700—800 miljoonaa euroa. Suhdannepuskuria kartutetaan työttömyysasteen laskiessa ja kartutettuja varoja käytetään työttömyyden lisääntyessä.

Lakiehdotuksen mukaisilla maksuilla ja nykyisellä työttömyysasteella suhdannepuskuri on täynnä vuoden 2008 lopussa. Puskuri vastaa työttömyysvakuutusrahaston nykyisiä menoja noin puolen vuoden ajalta. Nyt vallitsevassa talous- ja työllisyysstilanteessa ja alenevien työttömyysmenojen aikana puskurin suuruudella ei ole juurikaan merkitystä. Valiokunnan mielestä on kuitenkin tarpeellista arvioida, onko nykyinen puskuri riittävä takaamaan maksujen muutoksen tasaisuuden vai tulisiko puskurin kokoa kasvattaa suhdannemuutoksen varalta maksujen ennakoitavuuden lisäämiseksi.

Tietojen luovuttaminen

Lakiehdotuksen mukaan työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus saada maksutta omavastuun maksun maksuvelvollisuuden ratkaisemista ja toimeenpanoa varten työnantajaa ja työntekijää koskevat välttämättömät tiedot kuntien ja valtion viranomaisilta, Eläketurvakeskukselta ja eläke- ja vakuutuslaitoksilta sekä työttömyys- ja työpaikkakassoilta ja työnantajilta. Eläketurvakeskus on asian valiokuntakäsittelyssä esittänyt, että tiedot sinänsä ovat maksuttomia, mutta tietojen sähköisestä luovuttamisesta aiheutuvista kustannuksista Eläketurvakeskuksella tulisi olla oikeus periä maksu.

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan Eläketurvakeskuksella on oikeus periä maksu antamistaan palveluista. Pääsääntöisesti Eläketurvakeskus ei peri maksua eläkelaitoksille antamistaan palveluista. Pykälän 2 momentti tuli voimaan vuoden 2006 alusta ja säännös antaa Eläketurvakeskukselle mahdollisuuden harkintansa mukaan periä maksua palveluistaan. Pykälän perustelujen mukaan tällaisella palvelulla tarkoitetaan ensisijaisesti erityispalveluja, joita ovat esimerkiksi eläkelaitoksen tai työnantajan tilaama, erityisesti tilaajan tarpeisiin suunnattu koulutus tai muu palvelu. Kuitenkaan lainkohdassa tätä oikeutta ei ole rajattu vain erityispalveluihin.

Sosiaalivakuutuksessa vaihdetaan erittäin paljon tietoja eri viranomaisten kesken ja pääsääntöisesti laeissa on maininta siitä, että tiedot saa maksutta. Tietojen vaihdolle on ominaista se, että kyse on viranomaistoiminnassa tarvittavasta välttämättömästä tiedosta.

Valiokunnan näkemyksen mukaan silloin, kun on kyse viranomaiselle välttämättömän tiedon saamisesta, kyse ei voi olla Eläketurvakeskuksesta annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelusta. Työttömyysvakuutusrahasto tarvitsee tietoja lakisääteisen sosiaaliturvan toimeenpanoon, jolloin tietojen tulee olla maksuttomia eikä Eläketurvakeskus voi periä työttömyysvakuutusrahastolta maksua myöskään tietojen luovuttamisesta.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

13 §. Työnantajan omavastuumaksu yrityksen osaomistajana. Pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

14 §. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määräytyminen. Pykälä ehdotetaan poistettavaksi, koska lisäpäivämaksusta ei tässä yhteydessä säädetä.

18 §. Työttömyysvakuutusmaksujen määrä. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että pykälän 4 momentissa oleva säännös siitä, että sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain työttömyysvakuutusmaksut, on tarkistettava sanonnaltaan perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaiseksi asetuksenantovaltuudeksi. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa pykälän muuttamista perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla.

24 §. Maksuvelvollisuus. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että pykälän 4 momenttia on aiheellista täydentää säännöksellä työttömyysvakuutusrahaston velvollisuudesta kehottaa työnantajaa esittämään momentissa tarkoitettu

selvitys sen uhalla, että rahasto voi määrätä omavastuumaksun maksuvelvollisen suorittavaksi. Työttömyysvakuutusrahaston toimintaan sovelletaan hallintolakia, jonka nojalla tulisi myös perustuslakivaliokunnan mainitsevat seikat ilmoittaa työnantajalle. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa kuitenkin pykälän täydentämistä perustuslakivaliokunnan ehdottamalla tavalla.

24 e §. Velvollisuus tietojen antamiseen. Pykälän 3 momentin mukaan työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus yhdistää saamiaan tietoja. Perustuslakivaliokunta katsoo, että lakiin on aiheellista ottaa säännös kiellosta luovuttaa yhdistettyjä henkilötietoja edelleen. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa pykälän täydentämistä perustuslakivaliokunnan ehdottamalla tavalla.

26 c §. Palkkasummarajojen tarkistaminen palkkakertoimella. Pykälässä säädetään, että palkkasummat tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, ettei ehdotuksesta ilmene, miten laissa säädettyjen palkkasummien tarkistaminen eli lain muuttaminen on määrä toteuttaa. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että jos palkkasummia on tarkoitus muuttaa valtioneuvoston tai ministeriön asetuksella, tulee tästä lisätä asianmukainen asetuksenantovaltuus pykälään. Perustuslakivaliokunta on pitänyt aiheellisenä, että sosiaali- ja terveysvaliokunta vielä harkitsee, onko laissa säädettyjen palkkasummien vuosittaisesta tarkistamisesta sittenkin asianmukaisinta säätää lailla.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että lakiehdotuksessa käytetystä sanamuodosta voi saada sen käsityksen, että rahamääriä tarkistettaisiin vuosittain lain säännöksiä muuttamalla. Tarkoitus kuitenkin on, että laissa säädetyt palkkasummat ynnä muut rahamäärät otetaan palkkakertoimella tarkistettuna työttömyysvakuutusmaksun määräämisen perusteeksi. Lain säännöksiä palkkasummarajoista ei ole tarkoitus vuosittain muuttaa. Ehdotus vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ää.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöstä ja johtolausetta tarkistetaan 13 §:n kumoamisen ja 14 §:n poistamisen johdosta.

2. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 1 momentista poistetaan maininta 13 §:n soveltamisesta vuoden 2011 alusta alkaen, koska pykälä ehdotetaan kumottavaksi 1. lakiehdotuksessa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutettuina seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 24 päivänä heinäkuuta 1998 *työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain* (555/1998) 13 §, sellaisena kuin se on laissa 1301/2002,

muutetaan (poist.) 7, (poist.) 18 ja 21 §, 22 g §:n 1 momentti, 24, 24 a, 24 d ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 7 § laissa 1332/2004, 24, 24 a ja 24 d § mainituissa laissa 1301/2002, 18 § laissa 639/2001, mainituissa laissa 1301/2002 ja laissa 1001/2005, 21 § osaksi laeissa 1181/2005 ja 363/2006, 22 g §:n 1 momentti viimeksi mainituissa laissa sekä 25 § mainituissa laeissa 1301/2002 ja 363/2006 sekä laissa 1091/2006, ja

lisätään lakiin uusi 24 e ja 26 c § seuraavasti:

7 §
(Kuten HE)

14 §
(Poist)

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

(1—3 mom. kuten HE)

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun määrät vahvistetaan työttömyysvakuutusrahaston hakemuksesta vuosittain etukäteen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

(5 ja 6 mom. kuten HE)

21 ja 22 g
(Kuten HE)

24 §

Maksuvelvollisuus

(1—3 mom. kuten HE)

Jos yrityksessä tapahtuneen järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää omavastuumaksua koskevia säännöksiä, työttömyysvakuu-

tusrahasto voi määrätä maksun ennen mainittua järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan. Yrityksessä järjestelyjä tehneen työnantajan on esitettävä selvitys siitä, että järjestelyyn ei ole ryhdytty siinä tarkoituksessa, että yritys vapautuisi omavastuumaksusta. Jos tällaista selvitystä ei esitetä, työttömyysvakuutusrahaston on määrättävä maksu. *Pyytäessään selvitystä yrityksessä tapahtuneesta järjestelystä työttömyysvakuutusrahaston on ilmoitettava työnantajalle, että selvityksen antamatta jättäminen ei estä maksun määräämistä.*

24 a ja d §
(Kuten HE)

24 e §

Velvollisuus tietojen antamiseen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Vakuutusvalvontaviraston ja Kansaneläkelaitoksen on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä maaliskuun ja syyskuun loppuun mennessä työttömyysvakuutusrahastolle tiedot niistä henkilöistä, joiden oikeus lisäpäiviin on alkanut edeltäneiden kuuden kuukauden aikana

siten, että tiedoista käy ilmi työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot. Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus yhdistää ja käyttää näin saamiaan tietoja sille 10 §:n 2 momentissa säädetyn tehtävän hoitamista varten. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää siihen asti, kun edellä mainittu tehtävä on suoritettu. *Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen.*

25 §
(Kuten HE)

26 c §

Palkkasummarajojen tarkistaminen palkkakertoimella

Edellä (*poist.*) 18 §:n 1 ja 3 momentissa, 24 §:n 1 momentissa ja 24 a §:n 3 momentissa mainitut palkkasummat tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Palkkasummat vastaavat palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lain 24, 24 a ja 24 e § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009 (*poist.*).

(2 mom. kuten HE)

2.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan (poist.) 30 päivänä joulukuuta 2002 *työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta* annetun lain (1301/2002) 14 § ja
muutetaan voimaantulosäännöksen 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1366/2003, (*poist.*) seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Lain 12, 13 ja 15 § tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004 (*poist.*). Lain 24 ja

24 a—24 d § tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

StVM 26/2007 vp — HE 86/2007 vp

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Jukka Mäkelä /kok
vpj.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Päivi Räsänen /kd
jäs.	Risto Autio /kesk	Pertti Salovaara /kesk
	Maria Guzenina-Richardson /sd	Paula Sihto /kesk
	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Anni Sinnemäki /vihr
	Arja Karhuvaara /kok	Lenita Toivakka /kok
	Anneli Kiljunen /sd	Erkki Virtanen /vas
	Marjaana Koskinen /sd	vjäs. Merja Kuusisto /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.